

Бойчук Олена Анатоліївна
Небесник Ольга Іванівна
Кафедра громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін
медичного факультету №2

ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Дистанційне навчання (ДН) – це важливий освітній досвід, про який загалом говорять від моменту входження України в Болонський процес, але який найбільш активно в навчальних закладах почали впроваджувати та практикувати з моменту запровадження карантинних обмежувальних заходів (2020-2021 рр.). Відтак постала гостра проблема в удосконаленні форм, методів і технологій ДН, зокрема під час вивчення української мови як іноземної.

Аналіз попередніх досліджень. Проблема використання технологій ДН в процесі вивчення іноземних мов порушувались як в працях українських, так і закордонних педагогів. Поставали в центрі наукових зацікавлень і питання дистанційного вивчення саме української мови як іноземної. З-поміж дослідників – О. Антонів, О. Гриценко, І. Довгий, І. Зозуля, А. Стадній, Л. Стріжик та інші. Утім, в умовах коронавірусної пандемії, питання, пов'язані з реалізацією форм ДН, створенням дистанційних навчальних курсів звучали з особливою актуальністю. Цим обумовлюється вибір теми дослідження.

Мета дослідження. 1) Визначити форми ДН та окреслити особливості їх застосування під час вивчення/викладання української мови як іноземної для англомовних студентів медичного факультету №2 УжНУ; 2) обмежуюсь обсягом повідомлення, проаналізувати кореспондентську форму ДН, з'ясувати її переваги та недоліки.

У процесі роботи використано такі **методи дослідження**, як спостереження, опис та узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Якщо говорити про дистанційне навчання, що базується на використанні комп'ютерних комунікацій, то у сучасних дослідженнях виокремлюють дві його форми – кореспондентську та телекомунікаційну. Обидві ці форми використовувалися у роботі з іноземними студентами медичного факультету № 2 під час вивчення української мови.

Перша із них із них (кореспондентська) передбачає проведення навчання шляхом листування. Тобто викладач пропонує теоретичний матеріал та завдання, а студент виконує їх і надсилає на перевірку, після якої керівник виставляє оцінку, коментує роботу і дає свої рекомендації. Така форма ДН передбачає асинхронне спілкування зі здобувачами та вимагає якісної і скрупульозної самостійної роботи як з боку студента, так і викладача. Натомість телекомунікаційна форма передбачає синхронне спілкування через Інтернет, проведення занять в умовах відеоконференцій, які створюють ефект «живого» спілкування та забезпечують найбільш сприятливі умови для формування мовленнєвої компетенції іноземних студентів в умовах ДН.

У поданому дослідженні зосередимо свою увагу на характеристиці кореспондентської форми ДН, яка використовувалась на медичному факультеті №2 головно на початку введення карантинних обмежень (з березня 2020), та з'ясуємо її переваги та недоліки. Оскільки на той момент усі студенти факультету були внесені до системи Moodle, то остання стала додатковим інструментарієм для налагодження опосередкованого/асинхронного спілкування зі студентами.

До переваг кореспондентської форми (як і ДН загалом) традиційно відносять такі параметри: гнучкість та можливість навчання за вільним графіком; технологічність та можливість доступу до світових інформаційних джерел; можливість використання якісної презентації мовного матеріалу; можливість заощадити час та гроші під час вивчення дисципліни тощо.

Якщо говорити предметно про залучення кореспондентської форми ДН у процесі вивчення української мови як іноземної, то, за спостереженнями дослідників, її використання дає можливість удосконалити писемне мовлення, вміння оперувати мовним матеріалом, покращити навички щодо загального розуміння змісту прочитаного, формує вміння побудови діалогічних висловлювань та самостійного створення монологічних повідомлень. Але, як показав досвід, досягти усіх зазначених умінь та навичок у навчальному закладі, послуговуючись лише кореспондентською формою ДН, виявилось проблематично.

По-перше, на жаль, не усі студенти були достатньо умотивованими до самостійного вивчення української мови, відтак вони могли ухилятися від ретельного і систематичного виконання завдань. Поза сумнівом, ефективність та якість ДН залежить від сумлінного та старанного підходу до організації навчально-пізнавальної діяльності.

По-друге, таку перевагу кореспондентської форми ДН як можливість навчання за вільним графіком студенти почасти зводили до лінощів і неякісної або невчасної підготовки, що суттєво погіршувало загальний результат та якість засвоєння матеріалу.

По-третє, як наслідок двох попередніх, в таких умовах загострилась проблема академічної недоброчесності як під час виконання домашніх завдань, так і під час тестування, що проводилися у системі Moodle. Відтак об'єктивність контролю навчально-пізнавальної діяльності в окремих випадках була сумнівною.

По-четверте, в умовах ДН (особливо під час залучення кореспондентської форми) надзвичайно великого значення набуває якість поданих для опрацювання навчальних матеріалів: їх комплектування, систематизація, структурування, логічна послідовність використаних елементів, наявність якісної мультимедійної презентації, засобів унаочнення мовного матеріалу тощо. Адже те, що викладач може виправити /пояснити /змінити під час очної форми заняття, в умовах асинхронного спілкування усі труднощі треба спростити, передбачити і врегулювати завчасно. Інакше це може призвести до зниження набутих знань, умінь та навичок.

Висновок. Отже, сучасні інформаційні технології дають широкі можливості для налагодження навчального процесу дистанційно. Як показало дослідження, маючи численні переваги, на практиці зреалізувати якісне ДН із застосуванням лише кореспондентської форми (що передбачає асинхронного спілкування) виявилось досить складно. Відтак максимальної ефективності можна досягти, поєднуючи кореспондентську та телекомунікаційну форми ДН. Утім усі переваги такого навчання – у перспективі подальшого дослідження.

Ключові слова: дистанційне навчання, кореспондентська форма ДН, телекомунікаційна форма ДН, українська мова як іноземна